

Foto: Johnér bildbyrå

**Samverkan fysisk, psykisk och social hälsa –
barn och unga i Jönköpings kommun
Handlingsplan 2020 – 2023**

Inledning

Alla barn föds lika men förutsättningarna i livet skapar olika uppväxtvillkor. Denna handlingsplan är en vägledning i det gemensamma arbetet för att uppväxtvillkoren ska stärkas och bli mer jämlika i Jönköpings kommun

Det ska vara tryggt att växa upp, leva och verka i Jönköpings kommun. Jönköping ska vara en inkluderande kommun med levande kommundelar. Oavsett om det är i staden eller på landsbygden. Långsiktig hållbarhet ska vara vägledande begrepp för utvecklingen av Jönköpings kommuns verksamheter, såväl socialt, ekonomiskt som miljömässigt. Sociala orättvisor drar isär samhället, försvagar sammanhållningen och ska därför motverkas. En viktig utgångspunkt är att alla barn ska ha goda uppväxtvillkor.

Samverkansarbetet utgår från en helhetssyn där resurserna på ett effektivt sätt binder samman hem, förskola, skola och fritid. Synsättet ska prägla kultur- och fritidsverksamheten, utbildningsverksamheten och socialtjänsten som möter barn och unga i olika sammanhang samt där Region Jönköpings län och Polisen finns med som samverkansaktörer. I arbetet med barn och unga är det även viktigt att ta till vara den ideella sektorns resurser och stora engagemang. Verksamheterna inom samhällsbyggnadsområdet ansvarar för att bidra till det förebyggande arbetet genom det sätt man planerar och utvecklar samhället.

Den starka välfärden bidrar till ökad trygghet. En bra skolgång utgör en central skyddsfaktor för att motverka utanförskap. Den likvärdiga skolan har naturligen sin utgångspunkt i det enskilda barnets behov. Detta förutsätter ett aktivt och förebyggande arbete bland barn och unga i Jönköpings kommun. Arbetet ska kännetecknas av tidiga samordnade insatser, anpassade efter barnets behov.

Genom att agera tillsammans kan uppväxtvillkoren för barn och unga i Jönköping stärkas. Som stöd och vägledning i detta viktiga arbete har en handlingsplan arbetats fram.

De lokala samverkansgrupperna (LSG), samverkansgruppen för gymnasieskolan (SGG), nätgrupperna och områdesgrupperna har representanter från skola, kultur- och fritidsverksamhet, socialtjänst, Polisen och Region Jönköpings län och därmed en samlad kompetens som kan göra skillnad för barn och unga. Med vägledning av handlingsplanen planerar och genomför grupperna insatser och aktiviteter utifrån identifierade behov i respektive område.

I handlingsplanen lyfts olika områden fram som är av särskild betydelse för mer jämlika uppväxtvillkor i Jönköpings kommun. De är trygghet, likvärdig skola, hälsa och allas lika värde. Ett kontinuerligt arbete för att utveckla och främja samverkan är en förutsättning för att nå framgång.

// Samverkansorganet för barn och ungdom (SBU)

Innehåll

Inledning	1
Bakgrund	4
Handlingsplanens struktur	6
Enkäter och undersökningar	7
ANDTS – Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel	7
Folkhälsoenkät Ung	7
Ung Livsstil	7
Hälsosamtal	7
Brukarenkät skolan	7
Struktur/organisation som främjar samverkansarbetet	8
Mål	8
Ser vi genom	8
Exempel på områden att arbeta med	9
Allas lika värde	10
Barnkonventionen och Agenda 2030	10
Ett likvärdigt samhälle	10
Mål	11
Ser vi genom	11
Exempel på områden att arbeta med	11
Hälsa	12
Barnkonventionen och Agenda 2030	12
Bättre hälsa för barn och unga	12
Mål	13
Ser vi genom	13
Exempel på områden att arbeta med	13
Trygghet	14
Barnkonventionen och Agenda 2030	14
Ett tryggt samhälle	14
Mål	15
Ser vi genom	15
Exempel på områden att arbeta med:	15

Likvärdig skola med fokus skolnärvaro	16
Barnkonventionen och Agenda 2030	16
Skolnärvaro	16
Mål	17
Ser vi genom	17
Exempel på områden att arbeta med	17
Redovisning och uppföljning	18
Indikatorer som följs upp av BBU	18
Struktur för samverkan omkring barn och unga i Jönköping	19
Bilaga 1 – Aktuella artiklar Barnkonventionen	21
Bilaga 2 – Aktuella mål i Agenda 2030	22
Bilaga 3 – Planering inför kommande läsår	23
Bilaga 4 – Uppföljning och utvärdering	24

Bakgrund

Mycket blir allt bättre för barn och ungdomar, men på ett område – psykisk hälsa – visar samstämmiga undersökningar att allt fler barn och unga upplever ett sämre mående. Det är en utmaning för alla, där vi måste göra ett bättre arbete.

Det är många samhällsliga aktörer som arbetar för att barn och unga ska ha det så bra som möjligt – i skola, i verksamheter på den fria tiden, i hälso- och sjukvården, i socialtjänstens arbete med barn och unga. Mycket arbete görs inom varje verksamhet – ibland är det tillräckligt, ibland når vi längre om vi samverkar.

I arbetet med barn och unga är det viktigt att ta till vara civilsamhällets resurser och stora engagemang. Det är också viktigt att vi har en helhetssyn som innefattar barns och ungas hela liv, 24 timmar om dygnet, året runt.

Det är viktigt att förmedla uppfattningen att känslor som ångest, oro och nedstämdhet är normala tillstånd som inte alltid motiverar medicinsk behandling. Dessa ofta obehagliga känslor hjälper oss människor att orientera oss i livet. Vi har utvecklat förmågor som att kunna känna oro och nedstämdhet för att de har ett överlevnadsvärde. De utgör signaler till individen att stanna upp för att reflektera över vad som utlöst känslorna och kanske att ompröva något i den egna inriktningen. Unga behöver därför stöd i att tolka sina upplevelser så att de får kontakt med vården när det behövs och medmänskligt stöd när det handlar om andra livsutmaningar. (MiND 2019)

I Jönköping har vi en mångårig vana att arbeta tillsammans i barn- och ungdomsfrågor. På 1970-talet skapades samverkansorganisationen i kommunen. 2010 gjordes den första samverkansöverenskommelsen mellan dåvarande Landstinget Jönköpings län och kommunen. Landstingets verksamheter kom därmed med i samverksarbetet.

Numera finns [Överenskommelse om samverkan mellan kommunerna i Jönköpings län och Region Jönköpings län kring barns och ungas psykiska, sociala och fysiska hälsa](#) där alla länets kommuner ingår. Överenskommelsen uppdateras varje år.

Jönköpings samverkansstruktur består av samverkansgrupper på olika nivåer: Samarbetsorgan för barn och ungdom (SBU) på högsta politiska och tjänstemannanivå, Beredningsgrupp för barn och ungdom (BBU) på chefsnivå och Lokala samverkansgrupper (LSG och SGG) som arbetar i verksamheter omkring barn och unga. Utöver detta finns nätgrupper och områdesgrupper.¹

Sedan 2011 har det funnits tre handlingsplaner till hjälp i arbetet. De har gällt perioderna 2011 – 2013, 2013 – 2015 och 2016 – 2019. Det är viktigt att även fortsättningsvis ta tillvara erfarenheter som har gett bra resultat och varit positiva i tidigare handlingsplaner.

¹ Se sid 22

Detta är handlingsplanen för 2020 – 2023. Syftet med handlingsplanen är att peka ut områden där det är särskilt viktigt att arbeta vidare under perioden. Områdena har identifierats bland annat vid den årliga konferensen med samverkansstrukturen 2018.

Det är svårt att redan 2019 förutspå vad som kommer att vara de största utmaningarna 2023. Det kan finnas anledningar att revidera handlingsplanen under planperioden – både att prioritera ned områden som är ytterst angelägna i början av planperioden och att lägga till nya områden som behöver arbetas med. BBU har ansvar för att regelbundet revidera handlingsplanen. Detta görs utifrån behov som identifieras i LSG/SGG och SBU. SBU beslutar om förändringar i handlingsplanen och, vid behov, särskilda satsningar. Efter planperiodens slut utvärderas handlingsplanen.

Handlingsplanen finns på [kommunens samverkanssida](#).

Handlingsplanens struktur

Viktiga utgångspunkter i handlingsplanen är FN:s konvention om barns rättigheter, barnkonventionen, och Agenda 2030. Barnkonventionen har varit en viktig utgångspunkt även i tidigare handlingsplaner, men är extra aktuell i och med att konventionen blir svensk lag 2020. Aktuella artiklar i barnkonventionen se bilaga 1, aktuella mål i Agenda 2030 se bilaga 2.

Fem områden har pekats ut som särskilt angelägna att arbeta med under perioden: **struktur/organisation som främjar samverkansarbetet, allas lika värde, hälsa, trygghet och likvärdig skola med fokus skolnärvaro**. Området **struktur/organisation som främjar samverkansarbetet** är av mer övergripande karaktär. Övriga områden kopplas tydligt till barnkonventionen och Agenda 2030.

Alla delar av samverkansstrukturen förväntas arbeta med de fem områdena. LSG/SGG och BBU redovisar årligen arbetet i form av en plan för hur samverkansgruppen tänker arbeta med området och i slutet av läsåret i en kortare beskrivning av vad som genomförts och hur utfallet blivit. Varje LSG/SGG planerar för aktiviteter och kompetensutveckling inom sitt område och redovisar till BBU. BBU planerar och genomför aktiviteter och kompetensutveckling på kommunövergripande nivå. BBU sammanställer en redovisning till SBU varje år. I handlingsplanen ges exempel på aktiviteter. Det är viktigt att aktiviteter och kompetensutveckling är evidensbaserade.

Enkäter och undersökningar

Till hjälp för att utvärdera hur barn och unga upplever sin situation finns några regelbundet återkommande enkäter och undersökningar. Undersökningarna ger en aktuell bild av barn och ungas situation och är en utgångspunkt för vad varje LSG-/SGG-område ska fokusera på. I de flesta undersökningarna kan siffror fås för de olika geografiska områdena i kommunen.

ANDTS – Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

ANDTS-enkät genomförs i årskurs 7, 8 och 9 i grundskolan samt i årskurs 2 i gymnasieskolan. Undersökningen har till syfte att ge en bild över elevers alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobaks- och spelvanor. Vart tredje år ersätts ANDTS-enkäten av Folkhälsoenkät Ung.

Folkhälsoenkät Ung

Folkhälsoenkät Ung är Region Jönköpings län ungdomsenkät som vart tredje år genomförs i årskurs 7, 8 och 9 i grundskolan, årskurs 2 i gymnasiet samt i grund- och gymnasieskolan. Syftet med undersökningen är att kunna följa utvecklingen av ungdomars hälsa, levnadsvanor och drogvanor.

Ung Livsstil

Vart tredje år genomförs undersökningen Ung Livsstil. Den är en del i ett forskningsprojekt tillsammans med ett 15-tal kommuner i Sverige och sociologiska institutionen vid Stockholms universitet. Jönköping har deltagit sedan 1994. Undersökningen görs i utvalda klasser i årskurs 5, 7 och 9 i grundskolan och årskurs 2 i gymnasieskolan. Undersökningen görs också i alla klasser på grundsärskolans högstadium och i gymnasieskolan. Syftet är att ge en bild av vad barn och unga tänker om livet och om samhället; hur skolan, fritiden och familjelivet fungerar, hur mycket inflytande unga har i skola, på fritiden och i föreningar.

Hälsosamtal

Alla elever i förskoleklass, årskurs 4 och 7 i grundskolan samt årskurs 1 på gymnasiet erbjuds hälsosamtal. Hälsosamtalen utgör en del av elevhälsans arbete och är ett samtal mellan elev och skolsköterska som syftar till att främja hälsa och förebygga ohälsa. Aidentifierad information från hälsosamtalen utgör ett underlag för hälsofrämjande skolutveckling.

Brukarenkät skolan

Varje år ges elever och deras föräldrar möjlighet att besvara kommunens brukarenkät omkring värdegrundsfrågor i skolan. Enkäten görs i kommunala och fristående förskolor och skolor.

Struktur/organisation som främjar samverkansarbetet

Väl fungerande samverkan är en förutsättning för att denna handlingsplan ska ge goda resultat. Därför är det angeläget att fortlöpande och integrerat med handlingsplanens utvecklingsområden, arbeta för att vidareutveckla samverkan genom att identifiera hinder och överbygga dem. Struktur/organisation som främjar samverkansarbetet ska därför ses som ett ständigt utvecklingsområde, ett medel för att nå resultat inom övriga områden.

De verksamheter som arbetar med barn och unga har olika uppdrag och styrs av olika lagstiftning. Det leder till att samhällets aktörer har olika beskrivning av barns och ungas situation och olika språk för att beskriva det. Det bidrar till en brist på helhetssyn och risk för en uppdelning av ansvar. Vi behöver arbeta för att det inte uppstår situationer där ingen verksamhet har ansvar för att lösa ett problem som uppstått. Vi behöver också se till att vägarna mellan de olika verksamheterna är korta och vältrampade så att vi snabbt hittar varandra när det behövs.

I arbetet med barn och unga är det viktigt att ta till vara civilsamhällets resurser och stora engagemang. Det är också viktigt att vi har en helhetssyn som innefattar barns och ungas hela liv, 24 timmar om dygnet, året runt. Genom att samverka mellan offentliga verksamheter, med civilsamhället och med hemmen försäkras vi oss om att det finns fler personer med olika kompetens runt barn och unga.

Mål

Att samverkan blir känd och fungerar i alla led.

Att nå en samverkan som främjar barn och ungas mående och förebygger problematiska situationer.

Ser vi genom

Samverkan fungerar på alla nivåer och att inga barn/unga faller mellan stolarna

Exempel på områden att arbeta med

- fortsätta att utveckla den samverkansstruktur som finns omkring barn och unga och arbeta för att fler blir delaktiga i den
- arbeta för att arbetet inom samverkansstrukturen blir känt och fungerar i alla delar av samhället som arbetar omkring barn och unga
- gemensamma aktiviteter inom LSG/SGG
- undersöka förutsättningarna för att utöka arbetet med områdesgrupper som idag finns i några av kommunens geografiska områden

Allas lika värde

Barnkonventionen och Agenda 2030

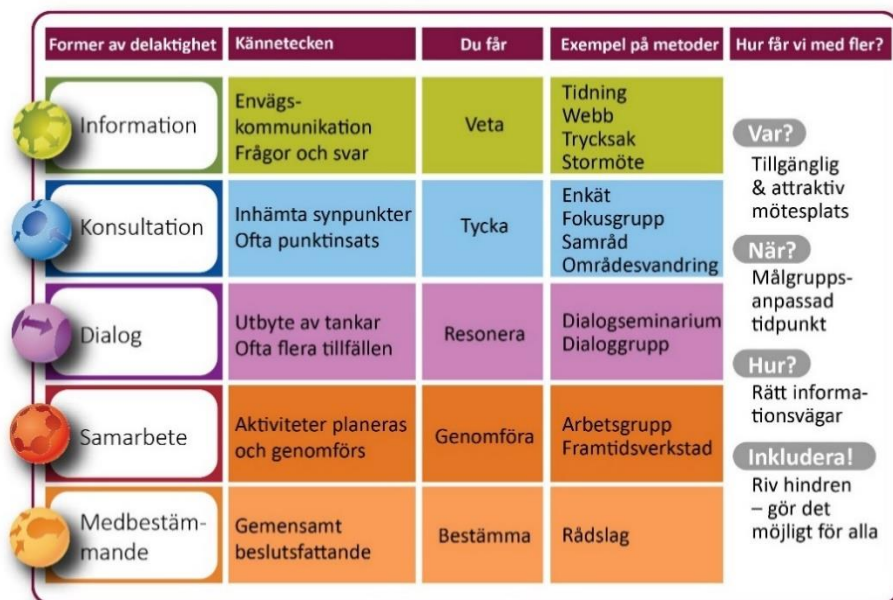
Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter, barnkonventionen artikel 2. Det innebär att inget barn ska diskrimineras på grund av ras, hudfärg, kön eller könsidentitet, sexuell läggning, språk, religion eller livsåskådning, politisk åsikt, nationellt, etniskt eller socialt ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning. Barn ska inte heller behandlas olika eller diskrimineras på grund av föräldrars eller vårdnadshavares ställning eller verksamhet.

Allas lika värde genomsyrar flera av Agenda 2030-målen. Det handlar bland annat om att uppnå jämlikhet inom skola och arbete och att skapa ett inkluderande samhälle. Detta är grunden för ett gott samhälle där individen får möjligheten att påverka sin egen situation och sitt liv.

Ett likvärdigt samhälle

I ett samhälle där vi betonar de demokratiska värdena ska diskriminering och utanförskap motverkas. Det gör vi genom att främja inflytande, delaktighet och integration.²

Inflytande och delaktighet kan ske på olika sätt som beskrivs i SKL:s delaktighetsspektrum.

Figur 1: Delaktighetsspektrum, förlaga till SKL:s deltagandetrappa (Lindholm & Moritz, 2007; SKL, 2008).

² Vilka ska med? Ungas sociala inkludering i Sverige – Fokus 18, MUCF

Ett tydligt exempel som forskningen visar är att tillgången till föreningsaktiviteter är ojämlik beroende på föräldrarnas utbildning och inkomst. De som tillhör gruppen med lågt utbildningskapital och lågt ekonomiskt kapital är till betydligt mindre del medlemmar i föreningar. Det finns ett tydligt samband mellan barn och ungdomarnas medlemskap i en förening och deras socioekonomiska förutsättningar.

Mål

Att fler barn och unga blir delaktiga i samhället och i sina sammanhang

Ser vi genom

Ung livsstil, demokratialogier

Exempel på områden att arbeta med

- normer och normkritik
- arbeta för könsneutrala mötesplatser
- prova-på-aktiviteter tillsammans med civilsamhället
- aktiviteter på familjecentraler och bibliotek
- aktiviteter omkring integration
- inkludering oavsett funktionsnivå

Hälsa

Barnkonventionen och Agenda 2030

Alla barn har rätt till bästa möjliga hälsa, barnkonventionen artikel 24. Det innebär bland annat att barn ska få tillgång till hälso- och sjukvård, men också att omgivningen ska arbeta förebyggande för att barn inte ska hamna i ohälsa – varken psykiskt eller fysiskt.

I Agenda 2030 är rätten till hälsa och välbefinnande grundläggande. Dessa faktorer bidrar till att barn och unga får möjligheten att nå sin fulla potential och bidra till samhällsutvecklingen.

Bättre hälsa för barn och unga

Barn och unga rapporterar en ökad upplevelse av psykisk ohälsa, exempelvis stress³. Det präglar livet både i skolan, på fritiden och på sociala medier. Det kan handla om en oro för framtiden eller om att behöva göra många val som påverkar livet. Det kan vara en känsla av utanförskap och en rädsla att inte hänga med. Att ständigt vara med i det som händer på sociala medier och vara orolig för att missa sammanhang är också en grund för stress. Utvecklingen är särskilt oroande när det gäller flickor.

I samverkan behöver vi arbeta för att skapa mer hälsofrämjande sammanhang, i förskola/skola och på den fria tiden. Arbetet behöver inriktas på att medvetandegöra hur våra val påverkar vår livsmiljö.

Figur 2: Krav och kontroll-modell, Karasek

³ [Stockholmsenkäten 2018](#), [Folkhälsa Ung 2017](#)

God psykisk och fysisk hälsa leder till ökat välbefinnande och därmed bättre förutsättningar för lärande och utveckling.

Ett exempel på utvecklingsområde är elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete i samverkan med bland annat hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Mål

Att barns och ungas upplevda hälsa förbättras

Ser vi genom

Hälsosamtal, Folkhälsa Ung och Ung livsstil

Exempel på områden att arbeta med

- fysisk aktivitet
- sociala medier
- skärmtid
- sömn
- kost
- oro/ångest

Trygghet

Barnkonventionen och Agenda 2030

Alla barn har rätt till skydd mot fysiskt och psykiskt våld, övergrepp, vanvård och utnyttjande; barnkonventionen artikel 19. Rätten gäller både gentemot förälder och annan person som har hand om barnet, liksom våld från jämnåriga eller andra.

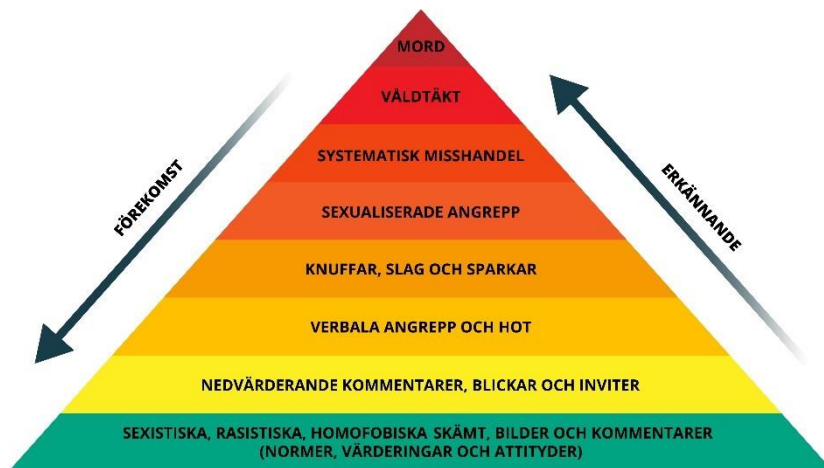
Att få leva ett tryggt liv fritt från våld, diskriminering och kränkningar är en förutsättning för att barn ska kunna utvecklas och må bra, detta är tydligt i Agenda 2030. För att barn ska kunna leva ett tryggt liv krävs ett förebyggande arbete, ett gemensamt ansvar och nolltolerans mot våld.

Ett tryggt samhälle

I de undersökningar som görs anger barn och unga i ökande grad en känsla av oro och rädsla. Det är särskilt flickor som inte vågar röra sig ute på vissa tider och i en del områden. Mobbning och kränkningar är fortsatt ett stort problem, inte minst på nätet och i allt yngre åldrar. Avståndet mellan människor på nätet gör att det är lättare att såra andra utan att behöva ta eget ansvar för det⁴. Det har blivit större fokus på sexuella trakasserier de senaste åren, inte minst avseende ungdomar.

Ytterligare ett område som alltmer uppmärksammas är våld i nära relationer och vad det får för konsekvenser för barn och unga. Det är viktigt att lyfta den problematiken och ge barn och unga en arena för att berätta och för att arbeta för en våldsfri miljö i familjen. Med våld menas varje handling som är riktad mot en annan person, som genom handlingen skadar, smärftar, skrämmar eller kränker personen. Det kan också innebära att handlingen får personen att göra något mot sin vilja eller avstå från något den vill göra. Våldet kan vara fysiskt, psykiskt, sexuellt, ekonomiskt, materiellt eller brist på omsorg. I arbetet mot våld är det angeläget att ha särskild uppmärksamhet när personer har begränsad möjlighet att göra sin röst hörd, vid exempelvis funktionsnedsättning.

⁴ [Skolundersökningen om brott 2017 \(BRÅ 2018:15\)](#), [Folkhälsa Ung 2017](#)

Figur 3: Våldstriangeln, våldstrappan

Genom samverkan mellan hem, fritid, skola, socialtjänst, polis och ideell sektor för att bidra till att skapa trygga sociala strukturer bland barn och unga. Samverkansarbetet innebär att insatser och åtgärder ska sättas in i ett tidigt skede för att motverka en destruktiv livsstil och utanförskap. Tillit och förmåga att bygga relationer med barn och unga kan många gånger fungera som en brygga i kontakterna mellan dem, deras familjer/hem, förskola/skola, socialtjänst och hälso- och sjukvården.

Under planperioden satsar kommunen på det förebyggande och trygghetsskapande arbetet bland barn och unga.

Mål

Att barn och unga upplever sin fysiska och psykiska miljö som trygg

Ser vi genom

Brukarenkät skolan, polisens statistik över brott, Folkhälsa ung

Exempel på områden att arbeta med:

- den fysiska miljön – att skapa trygga miljöer i ex bostadsområden, på bussar
- våldspreventionsarbete (ex MVP [Mentors in Violence Prevention], Agera Tillsammans, Kärleken är fri)
- arbeta med språkbruk och attityder
- fråga om våld i exempelvis hälsosamtal och andra sammanhang
- arbete omkring jämställdhet
- arbeta mot riskbruk och missbruk av alkohol/narkotika/doping/tobak/spel
- nätetik
- hedersrelaterat våld och förtryck

Likvärdig skola med fokus skolnärvaro

Barnkonventionen och Agenda 2030

Alla barn har rätt till utveckling och till utbildning; barnkonventionen artikel 6 och artikel 28. För att barn ska kunna utvecklas krävs en trygg och bra barndom, mat, möjlighet till lek och fritid, skolgång och kärlek. Utveckling är inte bara fysisk utan kan också handla om moralisk eller andlig utveckling. Det är utveckling i olika former, till exempel möjligheten att lära sig nya saker och att tänka självständigt.

I Agenda 2030 betonas vikten av god utbildning för alla, det visar på att utbildning är en av flera delar i barns personliga utveckling. Det skapar på sikt en vilja till livslångt lärande och lika möjligheter för deltagande i samhället.

Skolnärvaro

Utbildning är hela samhällets ansvar. Förskola och skola ska vara en trygg plats för barn, elever och personal. För att förskola och skola ska klara det krävs ett aktivt samverkansarbete med såväl andra samhällsaktörer som föräldrar och hem.

Att klara skolan är den enskilt viktigaste skyddsfaktorn för barns och ungas utveckling och framtid. En ofullständig grundskoleutbildning försvårar ett framtida aktivt deltagande i såväl fortsatta studier som yrkes- och samhällsliv. Därför är uppdraget om den kompensatoriska och likvärdiga skolan av avgörande betydelse. Det är ett gemensamt ansvar att så långt som möjligt arbeta med det uppdraget. Att öka skolnärvaron och se till att barn och unga klarar skolan innebär en stor vinst för enskilda individer men också för samhället. Ytterst handlar skolnärvaro om barns och ungas rätt till utbildning och framtidsmöjligheter.⁵

Tidig upptäckt och tidiga insatser är en framgångsfaktor för att främja skolnärvaro. I arbetet med att främja närvaro är det viktigt att uppmärksamma behov i skolan, i hemmet och på individnivå. För att nå fram till dem som behöver stöd bör samhällets alla aktörer samverka och samarbeta. Det är viktigt att samarbetet är kontinuerligt och förtroendefullt.

Hemkommunen, med alla dess aktörer, ska aktivt agera vid problematisk och/eller långvarig skolfrånvaro för att tillsammans bidra till en bättre situation för barn och unga i skola, hem och på fritiden.

⁵ "Är du lönsam lille vän?", Nilsson (2011); "Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera", Gren-Landell (2016, SOU 2016:94)

SOLEN - ÖVERGRIPANDE RUTIN FÖR ÖKAD SKOLNÄRVARO
- Jönköpings kommun

2018-09-12

	Närvaro-främjande arbete	Förebygga frånvaro	Uppmärksamma TIDIGT	FÖRSTA frånvaro-tillfället	UTREDA upprepad /långvarig frånvaro	ÅTGÄRDA fortsatt frånvaro	Fortsatt frånvaro	Närvaro lägre än 70% trots åtgärder.	SAMORDNING individuellt närvaroteam - SIP	
SKOLA anmäld frånvaro	God relationer, trygghet, arbetsro, tillgänglig lärmiljö, struktur, tydlighet, varierad undervisning. Undervisa om strategierna, mat, sömn, motion, sociala medier. Rastvärdar, organiserade rastaktiviteter.	Fungerande frånvarorutiner för arbetslag och EHT. Kontinuerlig uppföljning av närvaron. Åtgärda riskmiljöer. Information mellan skolor/studier. Elev- och föräldrainsformation om arbetet med ökad närvaro. Extra anpassningar och särskilt stöd för vissa elever vid behov. Särskilt stöd föregås av pedagogisk utredning.	Ströfrånvaro, sen ankomst, hög anmäld frånvaro. Insatser efter behov. Elever som drar sig undan, har svårt med socialt samspel, schemabrytande aktiviteter, övergångar. Elever som har svårigheter i inlärningsituationen eller behöver extra utmaning. Extra anpassningar/särskilt stöd. Hälsosamtal.	Vårdnadshavare frånvaroonmäler sitt barn till skolan. Vid flera dagars anmäld frånvaro samtal med vårdnadshavare av ansvarig lärare.	Ansvarig lärare informerar elevhälsan om frånvaron. Rektor ansvarar för att frånvaron utreds i samråd med elevhälsa, elev och vårdnadshavare och bedömer om frånvaron är giltig /ogiltig samt beslutar om lämpliga stödinsatser. Rektor anmäler digitalt till Ubf när utredning av frånvaro påbörjas. Vårdnadshavare kan informeras om möjligheten att ansöka om stöd hos socialtjänsten och barn- och ungdomshälsan.	Skolläkare blir involverad. Åtgärder kopplade till utredningen av frånvaron sätts in och dokumenteras. Vid behov inleds pedagogisk utredning och ev social bedömning.	Rektor, kontaktlärare och elevhälsan har möten med elev och vårdnadshavare.	Rektor informerar på blankett Ubf vid närvaro lägre än 70% senaste månaden.	Rektor kan ansöka om hjälp med samordning av insatser/SIP-möten hos Barn- och elevhälsanheten då insatser från andra samhällsfunktioner pågår. I samarbete mellan skola, vårdnadshavare och andra samhällsfunktioner skapas en SIP. Teamet träffas med 8-8 veckors intervall för uppföljning av arbetet med målet att öka skolnärvaron.	
SKOLA oanmäld / ej beviljad frånvaro				Ansvarig lärare samtal med elev och vårdnadshavare.	Uppföljning och utvärdering av åtgärder.					Överväger orosanmälan till socialtjänstens Barn och Ungdom.
SOCIAL-TJÄNST		Fältsekreterarnas arbete på 7-9-skolorna.	Fältsekreterare samverkar med elevhälsan på 7-9-skolan.		Fältsekreterare samverkar med elevhälsan på 7-9-skolan. Skolkurator rådgör ev med socialtjänstens mottagningssekreterare.	Fältsekreterare samverkar med elevhälsan på 7-9-skolan. Skolkurator rådgör med socialtjänstens mottagningssekreterare.		Vid orosanmälan görs först bedömning om utredning ska påbörjas. Vid ansökan påbörjas utredning snarast och fullföljs inom fyra månader.	Vid öppen utredning kan insats påbörjas.	
		Möjlighet till föräldraskapsstöd genom Råd och service.								
HÄLSO och SJUKVÅRD					Tar emot remiss när medicinska/psyksiska skäl kan ligga bakom frånvaro. Vid kännedom om hög frånvaro tas kontakt med skolans elevhälsa.				Avslut vid närvaro över 70%.	

Figur 4: SOLEN – övergripande rutin för ökad skolnärvaro för grundskola/grundsärskola, Jönköpings kommun

Mål

Att alla elever går i skolan och får det stöd de behöver

Ser vi genom

Statistik över skolnärvaro och skolresultat

Exempel på områden att arbeta med

- tillgänglighet för alla i skolan
- skolans fysiska miljö
- samverkan kultur- och fritid, socialtjänst, hälso- och sjukvård och skola
- samverkan med hemmen
- ökad kunskap om orsaker till frånvaro och om hur närvaro kan främjas

Redovisning och uppföljning

Varje LSG/SGG ska inför ett nytt läsår göra en plan för hur de ska arbeta med de fem områdena. Det finns en mall på kommunens samverkanssida som används för att skriva planen, se bilaga 3. Planen ska redovisas för BBU senast 31/5 varje år. Den ska innehålla uppgifter om vilka aktiviteter som planeras inom varje område. Till hjälp för LSG och SGG med att utarbeta en plan finns de lokala resultaten i hälsosamtalen, ANDTS-enkäten och andra undersökningar. De ger indikationer på vad som är speciellt viktigt att arbeta med inom respektive område.

Efter varje läsår ska LSG/SGG redovisa till BBU, senast 30/9, vilka aktiviteter som genomförts, vilka som nåddes med aktiviteten och en kort redovisning av resultatet. Redovisningen görs i en mall som återfinns på kommunens samverkanssida, se bilaga 4.

BBU sammanställer redovisningarna i den årliga verksamhetsberättelsen och presenterar för SBU och i barnbokslutet.

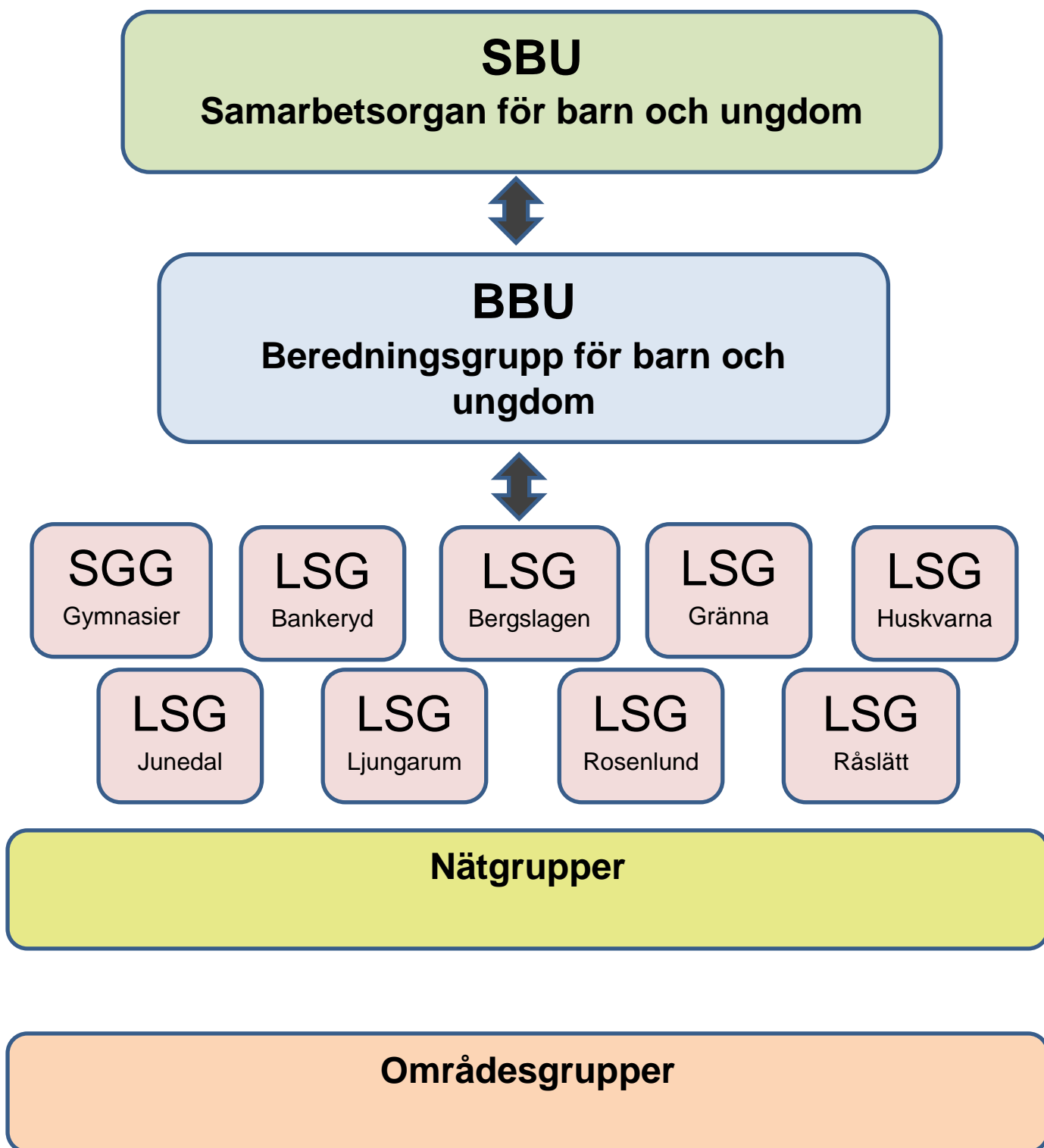
Indikatorer som följs upp av BBU

SBU följer sedan flera år tillbaka årligen upp indikatorer som visar på förändringar i barns och ungas livsvillkor och följer upp barns och ungas hälsa i ett vidare perspektiv.

Indikatorerna är:

- Skolresultat
- Skolnärvaro
- Tandhälsa
- ANDTS
- Hälsosamtal

Struktur för samverkan omkring barn och unga i Jönköping

SBU Samarbetsorgan för barn och ungdom

SBU leder och samordnar övergripande frågor kring barn och unga. SBU består av representanter från politik- och chefsnivå inom kommunen och regionen. Ordförande i SBU är kommunalråd med ansvar för välfärdsfrågor.

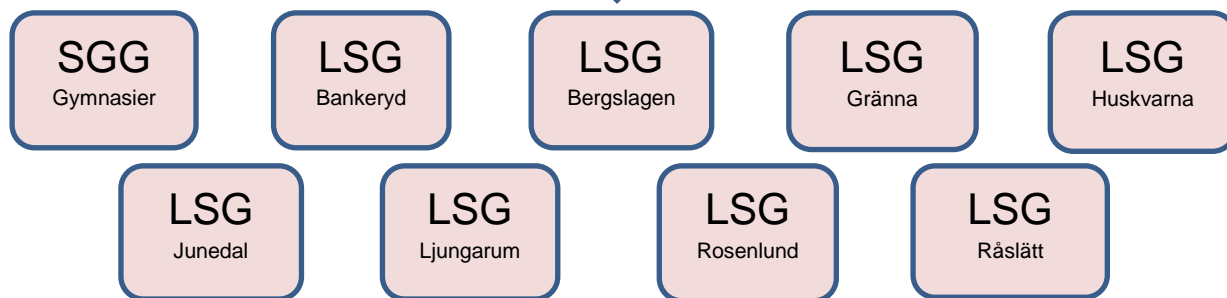
SBU sammanträder fyra gånger per år, ansvarar för handlingsplanen Samverkan fysisk, psykisk och social hälsa – barn och unga i Jönköping och inbjuder till årlig samverkanskonferens.

BBU Beredningsgrupp för barn och ungdom

BBU bereder och verkställer frågor kring barn och unga på uppdrag av SBU. BBU har representanter från kommunen och regionen. Ordförande i BBU är chef för utvecklingsavdelningen, utbildningsförvaltningen.

BBU sammanträder elva gånger per år, bereder och följer upp handlingsplanen Samverkan fysisk, psykisk och social hälsa – barn och unga i Jönköping, arrangerar konferenser utifrån handlingsplanen, följer och stödier LSG/SGG:s arbete.

Lokala samverkansgrupper (LSG) och samverkansgrupp för gymnasieskolan (SGG)

LSG finns för åtta områden i kommunen.

I varje LSG finns lokala representanter för utbildning, socialtjänst, kultur- och fritidsförvaltning och hälso- och sjukvård. Dessutom ingår personal med nära relationer till barn och unga i respektive område – fältsekreterare, fritidsledare, polis m.fl.

På gymnasienivå finns en gemensam grupp – SGG – med motsvarande representation.

LSG/SGG arbetar utifrån handlingsplanen Samverkan fysisk, psykisk och social hälsa – barn och unga i Jönköping och har fokus på hälsofrämjande och förebyggande arbete.

Nätgrupper – finns på kommunens 7-9-skolor och kan bestå av fritidsledare, fältsekreterare och skolkurator.

Uppdrag: tidigt upptäcka och åtgärda problem bland barn och unga på området, strukturella och förebyggande insatser, särskilt ansvar för lokal analys av ANDTS-undersökning.

Områdesgrupper – kan startas i ett område när det finns särskilt behov av samverkan för kortare eller längre tid. I gruppen bör representanter från skola, socialtjänst, kultur och fritid, hälso- och sjukvård ingå liksom företrädare för bostadsföretag, föreningar, kyrkor m fl. Varje områdesgrupp ska vara representerad i LSG.

Bilaga 1 – Aktuella artiklar Barnkonventionen

Allas lika värde

Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Hälsa

Artikel 24

Barnet har rätt till hälso- och sjukvård. Alla länder ska arbeta för att minska spädbarnsdödligheten och bekämpa sjukdomar och undernäring och avskaffa traditionella, hälsofarliga sedvänjor. Gravida och nyblivna mammor har rätt till hälsovård.

Trygghet

Artikel 19

Barnet har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld och mot vanvård eller utnyttjande av föräldrar eller andra vårdnadshavare.

Skolnärvaro

Artikel 6

Varje barn har rätt att överleva och att utvecklas

Artikel 28

Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla.

Hela Barnkonventionen finns att läsa på Barnombudsmannens hemsida

<https://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/barnkonventionen/>

Bilaga 2 – Aktuella mål i Agenda 2030

Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bl.a. även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess främsta internationella, mellanstatliga forumet för förhandlingar om hur världen ska hantera klimatförändringarna.

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Hela Agenda 2030 finns att läsa på Globala målens hemsida <https://www.globalamalen.se/>

